

PM om utformningen av kyrkans allmänna förbön (*oratio fidelium*) i mässan

Riktlinjerna för kyrkans allmänna förbön finns i “Allmän introduktion till det romerska missalet”, n. 45–47 (finns i vår lilla *Mässbok* på sid. 17). Av dessa normer framgår att bönen skall framföras för “den heliga kyrkan, för de makthavande, för de nödlidande, för alla människor och för hela världens frälsning”. Vidare heter det att intentionernas ordningsföljd skall vara följande:

- a. för kyrkans behov
- b. för de makthavande och för hela världens frälsning
- c. för de nödlidande
- d. för den egna församlingen

Celebranten inleder och avslutar, någon annan (diakonen, en lekman) läser intentionerna, varefter församlingen svarar (“Herre, hör vår bön”, ”Kyrie eleison”, etc.). Vid koncelebration är det alltid huvudcelebranten som inleder och avslutar, inte någon av koncelebranterna.

Av dessa riktlinjer kan man dra några slutsatser, samt tillägga några uttalade regler. Den allmänna förbönen (*oratio fidelium*) bör uppfylla följande krav:

1. Momentet inleds med en ingress som läses av celebranten och riktas *till församlingen* (inte till Gud!) och är en utvidning av celebrantens normala korta inbjudan “Låt oss bedja”, med kort motivering och situering, alltså av typen ”Kära medkristna, låt oss be till Gud, som ..., att han ...”.
2. Kyrkans allmänna förbön är just det, en *förbön* för olika grupper, alltså inte en parafra på predikan eller andra uppbyggliga tankar. Däremot får den självklart anknyta till dagens (eller kyrkoårstidens) texter och motiv och den dagsaktuella situationen (utan att vara en fortlöpande kommentar till tidningarnas förstasida).
3. Bönen riktas *antingen* till Fadern *eller* till Sonen (*aldrig* till den helige Ande eller till helgonen), med teologiskt konsekvent genomföring. Har man börjat med att rikta sig till Fadern kan man inte ha en intention som inleds med ”Du som har blivit människa för vår skull ...”. Har man börjat med att rikta sig till Sonen bör man inte längre ner i listan av böneintentioner säga ”Du som i din försyn kläder liljorna på marken ...”.
4. Intentionerna skall snabbt gå att *uppfatta med örat*. Det får inte dröja till tredje raden innan man förstår det syntaktiska sammanhanget eller vad saken handlar om. Bäst är om man börjar “För dem som har makten över oss, att de ...”.
5. Författaren skall *avstå från moraliska pekpinnar*, i synnerhet förbönsämnen som kräver en kommentar för att bli förstådda och som innehåller dold kritik av någon eller något som inte alla i församlingen känner till: “Vi ber för dem som tror sig vara experter på ..., att de inser sina trånga perspektiv och fördomar och istället lyssnar till ... så att de besinnar sig och förstår att ...”.
6. Alla intentionerna (böneämnena) måste ha samma syntaktiska struktur, annars blir församlingen förvirrad. Bäst är om alla böner börjar på samma sätt, t. ex. ”För vår värld, att ... För de kristna, att ... För dem som lider nöd, att ... För oss själva, att vi ...”.

7. Genren kräver *ordknapphet och klarhet*. Att läsa med örat är inte detsamma som att läsa med ögat. Här gäller regeln *less is more*, mindre är mer: kort och kärnfullt, allmängiltigt utan att vara abstrakt.

8. Man bör därför inte introducera ord som är alltför iöronenfallande i sammanhanget. Då blockeras lyssnandet och man hör inte resten av bönen. Alltså inte: "Vi ber för Gruvkonstörerna på Österlen [för vad sa hon?], att de avstår från ..." Skriv istället något i stil med: "För dem som bestämmer över naturens resurser, att de respekterar allas rätt och vågar bortse från kortsiktiga vinstintressen". I kyrkans "allmänna" förbön måste finnas en sorts allmängiltighet.

9. Slutbönen läses av celebranten (med sammaförda händer). Den skall formuleras som en kort oration och samla upp alla böneämnena (och gärna innehålla ordet "bön" eller motsvarande) men inte införa nya teman. Den avslutas som orationerna, genom att rikta sig till Fadern genom Sonen, ("genom Jesus Kristus vår Herre", eller liknande) eller (i undantagsfall) till Sonen ("du som lever och råder i evighet" eller liknande).

10. Studera mallarna i *Mässbok*, sid.1327–1338.